

207 с.

4. Курортный Бердянск оказался на грани экологической катастрофы. Сегодня : веб-сайт. URL: <https://www.segodnya.ua/ukraine/kurortnyy-berdyansk-okazalsya-na-grani-ekologicheskoy-katastrofy-626468.html> .

Дар'я Близнюк

студентка 2 курсу

факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти

Наук. керівник: **В. В. Гнатюк**,

к.біол.н., доцент (БДПУ)

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВОЄННИХ ДІЙ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Актуальність. Збройна агресія на сході України призвела до серйозних екологічних наслідків у Донецькій та Луганській областях що проявляється у забрудненні підземних вод та водойм, забруднення атмосферного повітря, виведення з ладу значних масивів ріллі, знищення і псування об'єктів природно-заповідного фонду, лісові пожежі та ін.

Ступінь досліджуваності проблеми. Ця проблема також розглядалась у публікації в рамках проекту «Визначення шкоди, завданої довкіллю на сході України», який виконувався Координатором проектів ОБСЄ в Україні за фінансової підтримки урядів Канади та Австрії у співпраці з екологічною мережею «Зой» (Швейцарія). У публікації використані матеріали кабінетних та польових досліджень. (Київ, 4 вересня 2017 року).

Мета і методи дослідження. Оцінка екологічних наслідків воєнних дій на сході України.

Сутність дослідження. На сьогодні відомо, що деякі об'єкти природно-заповідного фонду пошкоджені численими обстрілами — національні парки Святі гори, Меотида, відділення Українського степового заповідника Кальміуське, Крейдяна флора, регіональні ландшафтні парки Донецький кряж і Слов'янський курорт. На території ландшафтного парку Ізюмська лука на Харківщині, а також на території національного парку «Святі гори» незаконно знищують лісові ресурси. В результаті боїв на території відділення Українського степового заповідника "Крейдяна флора" сильно постраждало урочище Кучугури, де були влаштовані бліндажі, окопи і вогневі точки.

Пожежі, викликані обстрілами, охопили 17 % лісів і 24 % степів у зоні АТО. У тому числі вогнем було пошкоджено природно-заповідні об'єкти — філії Луганського заповідника Провальський степ, Трьохізбенський степ, регіональні ландшафтні парки Донецький кряж, Зуєвський, національний парк Святі гори і 13 заповідників. Також від пожеж постраждали заповідники в Луганській області — Нагольчанський, Волнухінський, Білорічанський, Луганський, Перевальський і Піщаний. Від вогню постраждало 20 % усіх кам'янистих степів в межах України.

Серед безлічі промислових підприємств, пошкоджених у результаті бойових дій, виявилися найбільш екологічно небезпечні виробництва —

Ясинуватський, Авдіївський і Єнакіївський коксохімічні заводи, Єнакіївський металургійний завод, Лисичанський нафтопереробний завод, Донецький казенний завод хімічних виробів, Слов'янська, Луганська і Курахівська теплові електростанції, північодонецький «Азот» і горлівський «Стирол».

У Луганській області забрудненими водами затоплені близько 20 шахт, що веде до подальшого забруднення підземних вод. У районі боїв відбувається масове забруднення ґрунтів паливно-мастильними матеріалами, металевими осколками від снарядів і мін, а також збідненим ураном, який використовується для підвищення бронебійної здатності деяких боєприпасів.

Екологічний моніторинг на окупованих територіях не проводиться, адже не працюють пости контролю якості поверхневих вод та пости контролю якості атмосферного повітря в Донецьку, Макіївці, Горловці, Єнакієвому, Луганську і Алчевську, паралізовано роботу Державних екологічних інспекцій, не контролюється радіаційний фон.

Основні висновки. Конфлікт на сході України триває досі, таким чином, зберігається ризик, пов'язаний із впливом бойових дій як безпосередньо на природні об'єкти, так і, насамперед, на об'єкти промислової і комунальної інфраструктури, що становлять підвищену екологічну небезпеку і водночас часто відіграють важливу роль у життєзабезпеченні населення регіону. Щоб планувати і вживати першочергових заходів для зниження небезпеки від її найбільших джерел у зоні конфлікту, необхідно мати постійно уточнювану й оновлювану оцінку цієї небезпеки. На її основі мають регулярно плануватися й виділятися ресурси, в тому числі фінансові, для систематичного обмеження і зниження ризику, зокрема для підтримання достатніх сил і засобів для своєчасної ліквідації можливих аварій, а також здійснюватися політичні заходи в рамках переговорного процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василюк О. В., Ширяєва Д. В. Пожежі в зоні АТО як фактор впливу на біорізноманіття // Тези доповідей Конференції молодих дослідників-зоологів — 2014 м. Київ, Інститут зоології НАН України, 14 листопада 2014 р.). — Київ, 2014. — 27 с.
2. Загороднюк І. Біотичне різноманіття та екобезпека в зоні АТО: аналіз ситуації та ризиків // Збереження біологічного і ландшафтного різноманіття України: Матеріали науково-практичної конференції 7–8 липня 2016 р. / За ред. В. А. Дякова. — Святогірськ, 2016. — С. 41–50.
3. Оцінка екологічної шкоди та пріоритети відновлення довкілля на сході України. — К.: ВАІТЕ, 2017. — 88 с. — С. 73.